

กระบวนการสื่อสารของรายการข่าวบันเทิงทางโทรทัศน์ในยุคหลอมรวมสื่อ

พัชรินทร์ รักสตัย¹ มนทิรา ธาตาอำนวยชัย² ธรณยุทธ ปัญญโสภณ³

บทคัดย่อ

การวิจัยมีจุดประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารของบรรณาธิการรายการข่าวบันเทิง ถึงปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกข่าว การบริหารรูปแบบของเนื้อหากับช่องทางการสื่อสาร และบทบาทของบรรณาธิการข่าวบันเทิงในยุคหลอมรวมสื่อ 2) เพื่อศึกษากระบวนการสื่อสารของผู้สื่อข่าวบันเทิง แหล่งที่มาของข้อมูลข่าว ปัจจัยที่ทำให้เข้าถึงข้อมูลข่าวเชิงลึก การรายงานข่าวจากภาคสนาม และคุณสมบัติผู้สื่อข่าวบันเทิงในยุคหลอมรวมสื่อ

โดยเก็บข้อมูลจากบรรณาธิการรายการข่าวบันเทิงจำนวน 4 ท่าน ผู้สื่อข่าวบันเทิงที่มีประสบการณ์ทำงาน 10 ปีขึ้นไปจำนวน 10 ท่าน และบุคคลในวงการ (ดารา นักแสดง พิธีกร) จำนวน 5 ท่าน ใช้วิธีเก็บ ข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ซึ่งเป็นการสนทนาแบบมี จุดมุ่งหมายรวมกับการศึกษาเอกสารโดยมุ่งศึกษารูปแบบกับช่องทางการเผยแพร่ข่าวผ่านสื่อโทรทัศน์ และสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media)

ผลการวิจัยพบว่าสำนักข่าวบันเทิงไม่ได้นำสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) มาใช้เพื่อต่อยอดช่องทางการสื่อสารจากสื่อโทรทัศน์เพียงอย่างเดียว แต่เริ่มมีการผลิตรายการข่าวบันเทิงเพื่อนำเสนอเฉพาะช่องทางการสังคมออนไลน์ (Social Media) อาทิ ไลน์ ทีวี (Line TV), เฟซบุ๊ก (Facebook), เว็บไซต์ (Website) และยูทูบ (YouTube) การเปลี่ยนแปลงนี้ส่งผลให้กระบวนการสื่อสารข่าวบันเทิงในยุคหลอมรวมสื่อบรรณาธิการต้องสนองความต้องการผู้รับสารด้วยการนำเสนอข้อมูลข่าวที่สังคมกำลังให้ความสนใจ โดยทำหน้าที่เป็นผู้เฝ้าประตูสารคอยคัดกรองความถูกต้องของข้อมูล และวางแผนเพื่อบริหารเนื้อหาข่าว 1 ข่าวให้มีรูปแบบที่หลากหลายสามารถนำเสนอในช่องทางสื่อดั้งเดิมและสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้านผู้สื่อข่าวบันเทิงต้องมีทักษะในกระบวนการผลิตและนำเสนอรายการข่าว โดยผู้สื่อข่าว 1 คน ต้องสามารถสืบค้นหาข่าว สัมภาษณ์ บันทึกภาพ ตัดต่อวิดีโอ เขียนเรียบเรียง และใช้อุปกรณ์สื่อสารรายงานข่าวผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ได้ทุกรูปแบบ

คำสำคัญ : กระบวนการสื่อสาร; ข่าวบันเทิงทางโทรทัศน์; ยุคหลอมรวมสื่อ

¹ สาขาบริหารธุรกิจบันเทิงและการผลิต คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

119 ถนนพระราม 4 คลองเตย กทม. 10110

อีเมล: kpch7@hotmail.com

^{2,3} คณะนิเทศศาสตร์ สาขาบริหารธุรกิจบันเทิงและการผลิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ

REPORTING PROCESS OF ENTERTAINMENT NEWS ON TELEVISION IN THE AGE OF CONVERGENCE MEDIA TECHNOLOGY

Patcharin Raksat¹ Montira Tadaamnuaychai² Tanyatorn Panyasopon³

Abstract

The purposes of the research were to 1) To study the reporting process of entertainment news editors and its effects on the selection of news, the management of the styles of content and channels of communication, and the roles of entertainment news editors in the age of media convergence; and 2) To examine the reporting process of entertainment news reporters, sources of news, factors that facilitate the access to in-depth news, news reporting from the field, and qualifications of entertainment news reporters in the age of media convergence.

The data were collected from 4 entertainment news editors, 10 entertainment news reporters with over 10 years of experience, and 5 individuals in the entertainment industry (actors, actresses, and presenters). Such data were collected using an in-depth interview that comprised of goal-oriented conversations, along with a selected list of documents with an emphasis on the study of the styles and channels of communication of news through television and social media.

According to the results, it was evident that the entertainment news agency did not use social media merely as a means to extend the channels of communication from television broadcasting. Rather, entertainment news programs had been produced to be specifically broadcasted via an online channel, such as Line TV, Facebook, websites, and YouTube. Such transformation affected the reporting process of entertainment news in the age of media convergence. In particular, editors must correspond to the needs of the audience by presenting news that the society had an interest in at that point in time. Hence, editors were responsible for filtering the accuracy of information and developing a plan to ensure a variety of content styles under each news headline in order to be effectively broadcasted in both the original channel and social media. Alternatively, entertainment news reporters must possess a set of skills in the process of producing and presenting news. Each news reporter must be able to search for news, conduct interviews, capture images, edit videos, compile and write stories, and use communication devices to relay news to the public through all social media platforms.

Keywords: Reporting Process; Entertainment News on Television; Age of media convergence

¹ Entertainment Management and Production Program, Communication Arts, Bangkok University
119 Rama IV Rd. Klong Toey, Bangkok 10110
E-mail: kpch7@hotmail.com

^{2,3} Faculty of Communication Arts, Entertainment Management and Production, Bangkok University

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สื่อโทรทัศน์ถูกยกให้เป็นช่องทางที่ประชาชนให้ความนิยมในการติดตามรับชมข่าวสารสูงสุดเพราะเป็นสื่อที่ครอบคลุมครัวเรือนไทยทั่วประเทศถึงร้อยละ 98 (Jetawattana, 2016) เนื่องจากมีความน่าเชื่อถือเมื่อนำเสนอข่าวสาร (Apiromvijit, 2011) โดยหนึ่งในรายการข่าวที่ได้รับความนิยมเป็นอันดับต้น ๆ ก็คือรายการข่าวบันเทิงเนื่องจากเป็นข่าวที่เกี่ยวกับความเคลื่อนไหวของบุคคลหรือเหตุการณ์ในวงการบันเทิงซึ่งเป็นเรื่องราวที่ผู้คนให้ความสนใจอีกทั้งธุรกิจด้านอุตสาหกรรมบันเทิงก็เป็นธุรกิจที่มีมูลค่าสูงในระบบเศรษฐกิจ (Wittayarath, 2009) และ ศรีปทุมโพล (Komchadluek News, 2010)

ต่อมาคณะกรรมการกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ (กสทช.) ได้ประกาศแผนการขับเคลื่อนประเทศไทยสู่ทีวีดิจิทัล (Thailand digital Roadmap) ในเดือนกุมภาพันธ์ 2555 (Sukonrat, 2013) ส่งผลให้สถานีโทรทัศน์ได้เพิ่มจำนวนจากเดิม 6 ช่องเป็น 48 ช่อง รายการข่าวบันเทิงจากเดิมที่ออกอากาศในระบบแอนะล็อกจำนวน 13 รายการเพิ่มเป็น 35 รายการ (Sukonrat, 2016) กล่าวถึงการเพิ่มจำนวนของทีวีดิจิทัลก่อให้เกิดการแข่งขันที่รุนแรงมากขึ้นกว่าเดิมแต่ไม่ใช่แข่งขันเฉพาะบนแพลตฟอร์มทีวีดิจิทัลเท่านั้น สถานีโทรทัศน์ยังต้องเร่งทำการเจาะตลาดกลุ่มผู้ชมคนรุ่นใหม่ซึ่งมีพฤติกรรมเปลี่ยนไปจากเดิม เช่นเดียวกับผลวิจัยของ Oxford University (2016) ที่พบว่าเกิดการลดลงอย่างเด่นชัดของกลุ่มวัยรุ่นในการรับชมโทรทัศน์แบบดั้งเดิมในตลาดที่พัฒนาแล้วที่นิยมรับชมข่าวสารในรูปแบบวิดีโอ ผ่านเว็บไซต์ โซเชียลมีเดีย สอดคล้องกับผลวิจัยของ Triyaphiwath and Bunchabussabong (2016) ที่พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ใช้เวลากับสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เปิดรับข่าวสารสูงเป็นอันดับหนึ่งตามด้วยสื่อโทรทัศน์และเว็บไซต์ (Website) หรือแอปพลิเคชัน (Applica-

tion) โดยสื่อออนไลน์และโซเชียลมีเดียจะมีอัตราการเติบโตต่อเนื่อง ซึ่งปัจจุบันมีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตสัดส่วนร้อยละ 62 (Jetawattana, 2016)

เมื่อผู้ชมมีพฤติกรรมที่เปลี่ยนไปเปิดรับข่าวบันเทิงผ่านสื่อสังคมออนไลน์ และมีแนวโน้มมากขึ้นเรื่อย ๆ สื่อมวลชนในฐานะผู้นำเสนอจึงต้องทำการปรับรูปแบบและเพิ่มช่องทางการนำเสนอข่าวผ่านสื่อสังคมออนไลน์มากขึ้นเพื่อตอบสนองความต้องการข่าวสารที่รวดเร็วของประชาชน ทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษา “กระบวนการสื่อข่าวของรายการข่าวบันเทิงทางโทรทัศน์ในยุคหลอมรวมสื่อ” เพื่อถอดประสบการณ์ของ ผู้สื่อข่าวและบรรณาธิการรายการข่าวบันเทิงทางโทรทัศน์มาวิเคราะห์หาแนวปฏิบัติของกระบวนการสื่อข่าวบันเทิงยุคที่เทคโนโลยีการสื่อสารได้เข้ามามีบทบาทต่อกระบวนการสื่อข่าว โดยเน้นการศึกษาในระดับจุลภาค (Micro-Level) และระดับเทคนิควิธี (Macro -Level) เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเสริมสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการสื่อข่าวโดยการนำสื่อใหม่มาใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษากระบวนการสื่อข่าวของบรรณาธิการรายการข่าวบันเทิงถึงปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกข่าว การบริหารรูปแบบของเนื้อหากับช่องทางการสื่อสาร และบทบาทของบรรณาธิการข่าวบันเทิงในยุคหลอมรวมสื่อ
2. เพื่อศึกษากระบวนการสื่อข่าวของผู้สื่อข่าวบันเทิง แหล่งที่มาของข้อมูลข่าว ปัจจัยที่ทำให้เข้าถึงข้อมูลข่าวเชิงลึก การรายงานข่าวจากภาคสนาม และคุณสมบัติผู้สื่อข่าวบันเทิงในยุคหลอมรวมสื่อ

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านเนื้อหาของงานวิจัยฉบับนี้ คือ กระบวนการสื่อข่าวบันเทิงยุคที่เทคโนโลยีการสื่อสารได้เข้ามามีบทบาทต่อกระบวนการสื่อข่าว

ขอบเขตด้านประชากร คือ กลุ่มบรรณาธิการ รายการข่าวบันเทิงที่ออกอากาศทางสถานีโทรทัศน์ ดิจิทัลจำนวน 4 สำนัก กลุ่มผู้สื่อข่าวบันเทิงที่มี ประสบการณ์ทำงานในวิชาชีพไม่ต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 10 ท่าน และกลุ่มบุคคลดารา นักแสดง พิธีกร ที่เคยมี ประเด็นข่าวที่ประชาชนให้ความสนใจข่าวนั้นในช่วงปี พ.ศ.2559 - 2560 จำนวน 5 ท่าน

ขอบเขตด้านเวลา คือ มิถุนายน ถึงสิงหาคม 2560

ขอบเขตด้านพื้นที่ คือ สำนักข่าวบันเทิง บริษัท ที่เกี่ยวข้องในเขตกรุงเทพมหานคร

นิยามศัพท์

1. ข่าวบันเทิง (Entertainment News) หมายถึง การรายงานที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ บุคคล, ธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับความบันเทิงรวมถึงสินค้าและบริการที่มุ่งนำเสนอไปยังกลุ่มผู้ชมในรูปแบบต่าง ๆ ผ่านสื่อ วิทยุ สิ่งพิมพ์ โทรทัศน์ และ อินเทอร์เน็ต (Christopher, 2009)

2. ผู้สื่อข่าว (News Reporters) หมายถึง บุคคล ที่ทำหน้าที่รวบรวม เขียน และนำเสนอ ข่าวหรือข้อมูล ใดๆสู่สาธารณะ ผู้สื่อข่าวอาจจะรวบรวมข้อมูลทั่วไป หรืออาจจะมีความชำนาญในข้อมูลที่ตนเองทำงานก็ได้ (Diderot, 2015)

3. บรรณาธิการ (Editor) หมายถึง บุคคลผู้ที่ ทำหน้าที่ ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล กำหนด รูปแบบการนำเสนอเนื้อหา และช่องทางการเผยแพร่ ข่าวผ่านสื่อต่าง ๆ (Oxford, 2001)

4. การสื่อข่าว คือ การปฏิบัติงานด้านวารสาร ศาสตร์ซึ่งมีกระบวนการในการปฏิบัติงาน ได้แก่ การ ค้นคว้า และแสวงหาข้อมูลเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้น การประเมินคุณค่าข่าวเป็นการ นำข้อมูลที่หามาได้และนำมาประเมินคุณค่าจากองค์ ประกอบของข่าว การตรวจสอบความถูกต้องเพื่อ ป้องกันข่าวไม่ให้คลาดเคลื่อน และการเขียนข่าวหลัง

จากได้รวบรวมข้อเท็จจริงและรายละเอียดต่าง ๆ แล้วนำ มาแยกประเด็นที่จะเขียนข่าว โดยอาศัยโครงสร้าง และ รูปแบบการเขียนข่าว (Chokhthwiphanich, 2007)

5. การหลอมรวมสื่อ (Media convergence) หมายถึง การวิวัฒนาการเข้ารวมกันของเทคโนโลยีการ สื่อสาร การบรรจบกันของสื่อ ปรัชญาการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเชื่อมต่อข้อมูลเทคโนโลยีการสื่อสารเครือข่าย คอมพิวเตอร์และเนื้อหาของสื่อ เปลี่ยนอุตสาหกรรม การบริการและการปฏิบัติงานที่เป็นที่ยอมรับและ สามารถสร้างเนื้อหาในรูปแบบใหม่ ๆ ได้ ซึ่งจะนำเสนอ ความท้าทายที่สำคัญสำหรับนโยบายสาธารณะ องค์ ประกอบหลักของการบรรจบกันของสื่อแบ่งเป็น 5 ส่วน ได้แก่ เทคโนโลยี, อุตสาหกรรม, สังคม, ข้อความ และ การเมือง (Britannica, 2017)

ประโยชน์ที่ได้รับการวิจัย

ประโยชน์ด้านวิชาการ ได้ทราบถึงกระบวนการ หาประเด็น การรวบรวมข้อมูล การสัมภาษณ์ การ เข้าถึงข้อมูลเชิงลึกของผู้สื่อข่าวรวมถึงปัจจัยที่มีผล ต่อการคัดเลือกข่าว แนวทางการกำหนดรูปแบบและ ช่องทางในการนำเสนอข่าว โดยการผสมผสานระหว่างสื่อ ดั้งเดิมกับสื่อใหม่ของบรรณาธิการข่าวบันเทิง เพื่อนำ มากำหนดเป็นโครงสร้างกระบวนการสื่อข่าวบันเทิงใน ยุคการหลอมรวมของเทคโนโลยีการสื่อสาร

ประโยชน์ต่อองค์กรธุรกิจ ผลการวิจัยจะทำให้ ธุรกิจที่เกี่ยวข้องที่ต้องการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน ตระหนักถึงการสร้างสรรค์งานผ่านช่องทางการสื่อสาร ที่รวดเร็วเพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้บริโภคเพื่อ ให้เกิดความพึงพอใจ และคอยติดตามข่าวนำมาซึ่งสร้าง รายได้ให้แก่องค์กร

ประโยชน์ต่อผู้บริโภคสื่อ การที่หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องได้นำผลการวิจัยไปพัฒนาชิ้นงานส่งผลให้ ผู้บริโภคได้รับข่าวสารที่มีคุณภาพ รวดเร็ว ไร้ข้อจำกัด เรื่องสถานที่และเวลา

สมมติฐานของการวิจัย

การนำสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) มาใช้ในกระบวนการสื่อข่าวบันเทิงส่งผลให้บรรณาธิการข่าวต้องทำ 2 หน้าที่ในเวลาเดียวกันคือเป็นผู้เฝ้าประตูสาร (Gate keeper) และผู้บริหารเนื้อหาข่าวกับช่องทางการสื่อสารที่เป็นสื่อดั้งเดิมกับสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ด้านผู้สื่อข่าวบันเทิงนอกจากต้องมีความรู้ด้านการสื่อข่าวแล้วต้องมีทักษะในการติดต่อ ถ่ายภาพ และใช้อุปกรณ์สื่อสารรายงานข่าวจากพื้นที่ได้อย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งทำการศึกษา “กระบวนการสื่อข่าวของรายการข่าวบันเทิงทางโทรทัศน์ในยุคหลอมรวมสื่อ” โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) คือ 1) บรรณาธิการสำนักข่าวบันเทิงของสถานีโทรทัศน์ดิจิทัลจำนวน 4 สำนัก 2) ผู้สื่อข่าวบันเทิงที่มีประสบการณ์ทำข่าว 10 ปีขึ้นไปจำนวน 10 ท่าน 3) บุคคลในวงการบันเทิงในทีนี้คือ ดารา นักแสดง พิธีกร ที่เคยมีประเด็นข่าวที่ในช่วงปี พ.ศ. 2559 - พ.ศ. 2560 จำนวน 5 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ใช้แบบสอบถามที่ผ่านการตรวจทานโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน จำนวน 3 ชุดเพื่อสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key information Interview) ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ร่วมกับการศึกษาเอกสาร ร่วมกับการเก็บข้อมูลประเภทเอกสาร (Documentary) โดยมุ่งเน้นศึกษารูปแบบและช่องทางการเสนอข่าวของรายการข่าวบันเทิงผ่าน

สื่อโทรทัศน์ และสื่อสังคมออนไลน์

การวิเคราะห์ข้อมูล และการนำเสนอข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ซึ่งเป็นกระบวนการศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้รับการยอมรับมาอย่างยาวนาน Zawawi (1994, 2001; Shoemaker & Reese, 1996; Bengtsson, 2016) วิเคราะห์ร่วมกับแนวคิดที่เกี่ยวข้องเพื่อหาข้อสรุปว่ากระบวนการสื่อข่าวของบรรณาธิการและผู้สื่อข่าวรายการบันเทิงในยุคการหลอมรวมสื่อมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร จากนั้นนำเสนอข้อมูลโดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Research) โดยยึดกรอบแนวคิดในงานวิจัยเพื่อนำเสนอข้อมูลที่ได้จากสัมภาษณ์เชิงลึก และการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดทั่วไปเกี่ยวกับข่าวบันเทิงและการรายงานข่าวทางโทรทัศน์

ปัจจุบันธุรกิจด้านอุตสาหกรรมบันเทิงเป็นหนึ่งในธุรกิจที่มีมูลค่าในระบบเศรษฐกิจสูงเนื่องจากได้รับความนิยมและมีอิทธิพลต่อความรู้สึกนึกคิดของประชาชน Wittayarath (2009) ส่วนสำคัญที่ขาดไม่ได้ในกระบวนการสื่อข่าวบันเทิงคือหัวข้อหรือประเด็นข่าวที่เลือกมานำเสนอ (Jaturawan, 2013; Apiromvijit, 2011) กล่าวว่ารายการข่าวบันเทิงที่ออกอากาศทางโทรทัศน์เกิดจากการผสมผสานระหว่างรายการโทรทัศน์ประเภทข่าว (Journalism) กับรายการโทรทัศน์ประเภทบันเทิง (Light Entertainment) ทำให้รายการข่าวบันเทิง (Entertainment News Program) จึงมีเนื้อหาเกี่ยวกับเหตุการณ์หรือเรื่องราวความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ในวงการบันเทิงทั้งในรูปแบบข่าว และรูปแบบของสื่อบันเทิงโดยจะเน้นจุดที่เป็นไฮไลท์เนื่องจากมีข้อจำกัดในเรื่องของเวลาเพื่อให้

ผู้ชมได้รับทราบข้อมูลข่าวสารรวมทั้งได้รับความบันเทิงในเวลาอันสั้น

2. แนวคิดเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ (Model) กระบวนการสื่อสาร

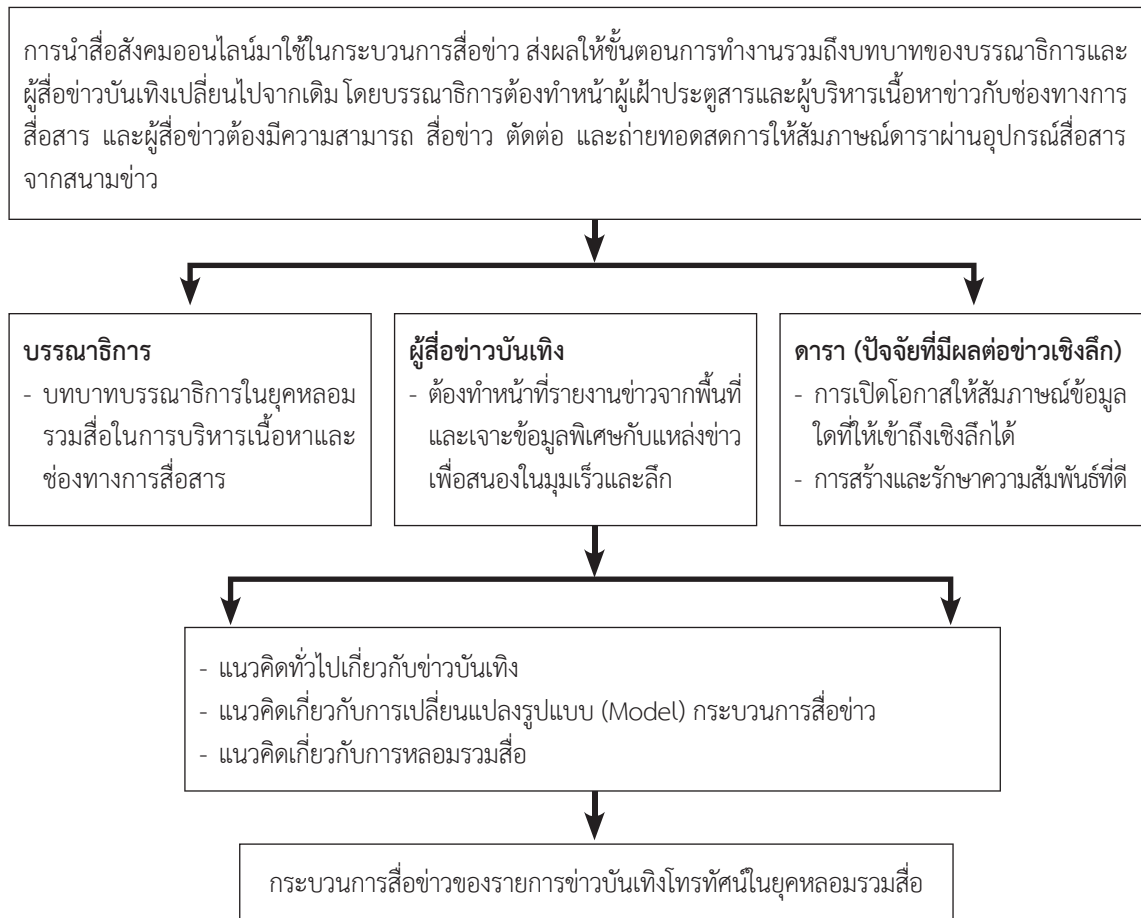
ปัจจุบันสื่ออินเทอร์เน็ตนับว่ามีอิทธิพลและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการสื่อสารตั้งแต่ การคัดกรองข่าวสาร การค้นคว้าข้อมูล เนื้อหา ช่องทางการนำเสนอข่าวสาร และเพื่อให้เข้าใจถึงบทบาทของสื่อสังคม (Social Media) แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับผลวิจัยของ SriSarakam (2011) ที่พบว่าการนำสื่อออนไลน์มาใช้ในกระบวนการสื่อสารทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของกระบวนการสื่อสาร 3 เรื่องหลักคือ 1) การสื่อสารที่มีรูปแบบและช่องทางเพิ่มขึ้น ประเด็นข่าวที่มาจากหลายช่องทาง 2) บทบาทของผู้สื่อข่าวที่ต้องทำหน้าที่เป็นนายทวารคัดกรองข้อมูลและตัดสินใจเลือกข่าวที่จะเผยแพร่ผ่านสื่อสังคมด้วยตัวเอง ต้องเน้นหนักไปที่จรรยาบรรณมากยิ่งขึ้น ขณะเดียวกันกองบรรณาธิการก็ต้องมีการปรับตัวเพื่อรองรับโมเดลการสื่อสารแบบใหม่ที่มีการตัดสินใจนำเสนอข่าวไม่ได้เกิดจากกองบรรณาธิการด้านเดียวอีกต่อไป 3) ความสัมพันธ์กับผู้รับสารที่เปลี่ยนไปสู่การสื่อสารสองทางแบบเรียลไทม์นำไปสู่การแลกเปลี่ยนข้อมูล

3. แนวคิดเกี่ยวกับการหลอมรวมสื่อ

การหลอมรวมสื่อ (Media convergence)

เป็นการหลอมรวมเนื้อหาของสื่อหลาย ๆ แพลตฟอร์ม (Gershon, 2016) ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ในวงการสื่อ ซึ่งก่อให้เกิดสื่อหลาย ๆ รูปแบบผ่านช่องทางต่าง ๆ (Kipkirui, 2010) อาทิการเข้าถึงอินเทอร์เน็ตผ่านอุปกรณ์โทรศัพท์มือถือ เกิดจากการมุ่งสร้างความได้เปรียบเชิงแข่งขัน สร้างความแตกต่างจากคู่แข่ง (Friedrichsen & Yahya, 2016) และเข้าถึงผู้บริโภคได้มากขึ้น (Napoli, 2011) ก่อให้เกิด “วัฒนธรรมหลอมรวม” (Convergence Culture) นั้นหมายถึงโลกที่ทุกเรื่องราว ทุกเสียง ทุกแบรนด์ ทุกภาพ และทุกความสัมพันธ์ถูกนำเสนอผ่านจำนวนสื่อที่หลากหลายช่องทางมากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ การหลอมรวมสื่อในประเทศไทยมีลักษณะ 2 อย่างคือ 1) การขยายช่องทาง (platform) ทั้งเว็บไซต์หรือโทรทัศน์ 2) การรวมทุกสื่อที่มีอยู่มาทำงานด้วยกันซึ่งขึ้นอยู่กับองค์กรนั้นมีลักษณะของโครงสร้างสื่อประเภทใด โดยการหลอมรวมสามารถแบ่งเกิดเป็น 4 ระดับ คือ การหลอมรวมการบริการ (Convergence of Services) การหลอมรวมของช่องทางการสื่อสารข้อมูล (Convergence of Transmission Channels) การหลอมรวมของอุปกรณ์ลูกข่าย (Convergence of Terminals) และการหลอมรวมของผู้ให้บริการ (Convergence of Providers) (Pornvasin & SriSarakam, 2007)

กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

ผลการวิจัย

เพื่อให้การสรุปผลวิจัยสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ผู้วิจัยจึงแบ่งการสรุปผลวิจัยออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 : การวิเคราะห์กระบวนการคัดเลือกข่าว การบริหารเนื้อหากับช่องทางการสื่อสาร และบทบาทของบรรณาธิการข่าวบันเทิงยุคหลอมรวมของเทคโนโลยีการสื่อสาร ดังนี้

บทบาทของบรรณาธิการข่าวบันเทิงในยุคหลอมรวมสื่อ ผลการวิจัยพบว่าในกระบวนการสื่อสารข่าบบันเทิง “บรรณาธิการ” คือผู้ที่มีบทบาทสำคัญ ด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล เนื้อหาข่าว และช่องทางการ

เผยแพร่ข่าวสารซึ่งมีอำนาจในการ คัดเลือกประเด็น ควบคุมเนื้อหา คัดกรองความถูกต้อง ตลอดจนเป็นผู้มอบหมายงานให้แก่ “ผู้สื่อข่าว” ลงพื้นที่สัมภาษณ์หาข้อเท็จจริงมานำเสนอนอกจากการทำหน้าที่เป็นผู้เฝ้าประตูสารแล้วบรรณาธิการต้องทำหน้าที่กำหนดรูปแบบและช่องทางการเผยแพร่เนื้อหาทั้งในช่องสื่อโทรทัศน์และช่องทางสื่อสังคมออนไลน์เพื่อแย่งชิงฐานผู้ชมและเงินโฆษณาจากบริษัทต่าง ๆ

จากการแข่งขันในการนำเสนอข่าวที่รวดเร็วนี้เองบรรณาธิการจึงต้องคอยจับกระแสว่าตอนนี้บนพื้นที่สื่อสังคมออนไลน์ประชาชนกำลังพูดคุยหรือสนใจเรื่องอะไรอยู่ จากนั้นเข้าไปเก็บข้อมูลเพื่อนำมา

ขยายผลต่อทันทีเพื่อเป็นผู้นำในการนำเสนอข่าวที่รวดเร็ว บรรณาธิการจึงสวมบทบาทผู้สื่อข่าวเบื้องต้น โดยทำหน้าที่นำเสนอข่าวทันทีเมื่อพบความผิดปกติ จาก ข้อความ รูปภาพ การแสดงความคิดเห็นใน อินสตาแกรม, เฟซบุ๊ก, ทวิตเตอร์ ส่วนตัวของศิลปิน ดารา มาแนะนำผ่านช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ของ สำนักข่าวตนเองทันที ซึ่งข้อมูลที่ได้มานั้นบรรณาธิการ จะใช้วิธีการขึ้นข้อความขอบคุณแหล่งที่มาของภาพ หรือข้อความที่ใช้แนะนำข่าวแทนการขออนุญาต

การนำเสนอข่าวล่วงหน้าเรียกว่า “การเปิด ประเด็นข่าว” โดยจะนำเสนอก่อนทันทีทางสื่อสังคม ออนไลน์ (Social Media) แล้วจึงค่อยขยายผลต่อด้วยการมอบหมายให้ผู้สื่อข่าวติดต่อสัมภาษณ์เป็นการส่วนตัวหรือสัมภาษณ์นักแสดงในงานแถลงข่าวต่าง ๆ ในการเปิดประเด็นข่าวนี้ผู้วิจัยพบว่าอาจก่อให้เกิดความ ผิดพลาดในการสื่อสารได้ง่ายเนื่องจากข้อมูลที่สำนัก ข่าวนำไปเผยแพร่ยังไม่มีคำยืนยันจากผู้ตกเป็นข่าว รวมถึงการนำรูปภาพ ข้อความการแสดงความคิดเห็น ของดารา นักแสดง กลุ่มแฟนคลับหรือบุคคลทั่วไปมา ใช้แนะนำโดยไม่ได้อธิบายก่อนหน้านั้นอาจเข้าข่ายการ ละเมิดสิทธิส่วนบุคคล หากข่าวที่นำเสนอไม่เป็นความจริงและส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงของผู้ที่ตกเป็นข่าว อาจเกิดการฟ้องร้องซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความน่าเชื่อถือของสำนักข่าวได้

ปัจจัยที่มีผลต่อการคัดเลือกข่าวเพื่อนำเสนอ ของบรรณาธิการข่าว ผลวิจัยพบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจต่อการคัดเลือกข่าวเพื่อนำเสนอนั้นมี ปัจจัยหลักทั้งหมด 3 ปัจจัยด้วยกันคือ 1) บุคคลใน ข่าวนั้นต้องมีชื่อเสียงและมีประชาชนให้ความสนใจ ติดตาม ซึ่งพบว่าต้องเป็นดารา นักแสดง ศิลปิน ระดับ แนวหน้าที่มีชื่อเสียงมานาน มีรูปร่างหน้าตา สวยหล่อ มีกลุ่มแฟนคลับติดตาม ยิ่งข่าวที่เกิดขึ้นนั้น ประกอบด้วยบุคคลที่มีชื่อเสียงบวกกับกระแสข่าวที่เกิดขึ้นยิ่งทำให้บรรณาธิการต้องหามาเสนอให้ประชาชน

ได้รับทราบเพราะจะได้รับความสนใจเป็นอย่างมาก 2) ประเด็นข่าวที่กำลังอยู่ในความสนใจซึ่งดูจากการ ส่งต่อ พุดถึงในโซเชียลมีเดีย อาทิ ทวิตเตอร์, เฟซบุ๊ก อินสตาแกรม และเว็บไซต์ อาจเป็นนักแสดงที่ไม่มีชื่อเสียงมากนักแต่ประเด็นข่าวเป็นที่สนใจ อาทิ ภาพ หลุด ขาวมือที่สาม การท้องก่อนแต่ง การทะเลาะวิวาท หย่าร้าง คดีความ อุบัติเหตุ การเสียชีวิต การประกาศ แต่งงาน เป็นต้น 3) นโยบายขององค์กรที่กำหนดให้ นำเสนอข่าวเพื่อ สนับสนุน โปรโมท ละคร รายการ กิจกรรม และนักแสดงที่อยู่ในสังกัดและไม่นำเสนอข่าว นักแสดงที่สังกัดองค์กรคู่แข่ง

การบริหารรูปแบบของเนื้อหาเกี่ยวกับช่องทางการ สื่อสารของบรรณาธิการข่าว ในอดีตสำนักข่าวบันเทิง จะแข่งขันในการนำเสนอข่าวที่รวดเร็วผ่านสื่อโทรทัศน์ และสื่อสิ่งพิมพ์ แต่ในปัจจุบันการแข่งขันได้เปลี่ยนมา เป็นการนำเสนอข่าวผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ที่สามารถส่งข่าวถึงผู้รับสารได้ในเวลาอัน รวดเร็ว บรรณาธิการจึงต้องออกแบบเนื้อหาที่สอดคล้อง กับพฤติกรรม รสนิยม และเหมาะสมกับช่องทางการ ออกอากาศซึ่งนับว่าเป็นความท้าทายในการบริหาร จัดการเนื้อหาข่าวไว้ 1 ข่าวให้เกิดประโยชน์สูงสุดในช่องทางการออกอากาศทั้งในช่องทางสื่อโทรทัศน์ และช่องทางสื่อออนไลน์ โดยคำนึงถึง 3 ปัจจัยหลักคือ 1) ความถูกต้อง 2) การนำเสนอที่รวดเร็ว 3) ข้อมูล ข่าวที่พิเศษและลึก

การวิจัยครั้งนี้ยังพบว่าสำนักข่าวบันเทิงไม่ได้ มุ่งผลิตรายการเพื่อนำเสนอทาง สื่อโทรทัศน์เพียง อย่างเดียวอีกต่อไป แต่มีการขยายพื้นที่นำเสนอด้วย การผลิตรายการข่าวบันเทิงเพื่อออกอากาศทางสื่อ สังคมออนไลน์ (Social Media) โดยเฉพาะ ซึ่งสำนัก ข่าวไนน์เอ็นเตอร์เทน ช่อง 9 เอ็มคอตเอชดี ได้ผลิตรายการไนน์เอ็นเตอร์เทน ออนไลน์ ทีวี ออกอากาศใน ช่องไลน์ทีวีโดยนำเสนอข่าวดารา นักแสดง รวมถึงเรื่อง ที่ตรงกับความต้องการของกลุ่มผู้รับสารยุคเจนเอเรชั่นวาย

(Generation Y) ในขณะที่สำนักข่าวบันเทิงช่อง 7 เอชดี ผลิตรายการ “สด ๆ บทไม่มี” ออกอากาศพร้อมกัน 3 ช่องทางคือ ยูทูบ, เฟซบุ๊ก และ เว็บไซต์ ในรูปแบบของรายการบันเทิงวาไรตี้ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อรองรับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารที่เปลี่ยนไปในอนาคตที่ผู้รับสารมีรสนิยมในการเสพข่าวสารความบันเทิงที่เป็นรูปแบบเฉพาะกลุ่มมากขึ้น

ดังนั้นบรรณาธิการข่าวในยุคหลอมรวมสื่อจึงต้องมีความเข้าใจธรรมชาติของแต่ละช่องทางการสื่อสารเพื่อกำหนดรูปแบบเนื้อหาที่เหมาะสม โดยในปัจจุบันการนำเสนอข่าวของรายการข่าวบันเทิงมีอยู่ 2 สื่อหลักคือ 1) สื่อโทรทัศน์ มีการนำเสนอในรูปแบบของรายการแบ่งออกเป็น 1) รายการสด 2) รายการที่บันทึกเทปโดยมีพิธีกร อ่านหรือเล่าข่าว ซึ่งอาจมีการมีบทพอหอมปากหอมคอในการสัมภาษณ์ซึ่งมีทั้งการสัมภาษณ์สดและบันทึกเทป โดยพิธีกรสัมภาษณ์แขกรับเชิญที่ลงลึกในประเด็นต่าง ๆ การนำเสนอด้วยสกู๊ปข่าว (Scoop) เป็นการนำเสนอที่สามารถสร้างสรรค์ได้อย่างหลากหลาย อาทิ การประมวลข่าวเกี่ยวกับความรัก เส้นทางชีวิตในวงการ เกาเหลา (ดาราทะเลาะกัน) โดยมีการลงเสียง และตัดต่อที่มีสีสัน และสกู๊ปที่มีพิธีกรและแขกรับเชิญพาไปสถานที่ที่น่าสนใจ พูดคุยเกี่ยวกับผลงาน เรื่องส่วนตัว ให้ผู้ชมได้เห็นตัวตนของแขกรับเชิญมากยิ่งขึ้น 2) สื่อออนไลน์ (Social Media) แบ่งออกเป็น 7 ช่องทางคือ เว็บไซต์ราย, เฟซบุ๊ก, ยูทูบ : ออกอากาศคู่ขนานโทรทัศน์, รายงานสดจากพื้นที่ทำข่าว และบทสัมภาษณ์ฉบับเต็ม อินสตาแกรม: รายงานข่าวด้วยภาพและสรุปข่าวและ Pic post Caption โพสต์ลิงค์ข่าวที่นำเสนอจากรายการหลัก, ออกอากาศรวบรวมรายการสดทางโทรทัศน์ ทวิตเตอร์: แจ้งข่าวสารและอัปเดตข่าวอย่างต่อเนื่องด้วยข้อความสั้น ไลน์ ออฟฟิเชียล: ใช้ในการโปรโมทรายการล่วงหน้า และ ไลน์ ทวี: นำเสนอในรูปแบบรายการข่าวบันเทิงที่เน้นเฉพาะกลุ่มวัยรุ่น

ส่วนที่ 2 : การวิเคราะห์ระบบการทำงานของผู้สื่อข่าวบันเทิงในขั้นตอนการหาประเด็นข่าว การรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข่าว ปัจจัยที่ทำให้เข้าถึงข้อมูลข่าวเชิงลึก การนำเสนอข่าวจากภาคสนาม และคุณสมบัติของผู้สื่อข่าวบันเทิงยุคดิจิทัล

การหาประเด็น การรวบรวมข้อมูล และปัจจัยที่ทำให้เข้าถึงข้อมูลข่าวเชิงลึก

ในกระบวนการสื่อข่าวบันเทิงนอกจากบรรณาธิการข่าวที่เป็นหัวใจหลักด้านการบริหารแล้วอีกหนึ่งหัวใจหลักคือ “ผู้สื่อข่าวบันเทิง” ในฐานะผู้ปฏิบัติในการลงพื้นที่เก็บข้อมูล สัมภาษณ์ และรายงานข่าว ผลวิจัยพบว่าผู้สื่อข่าวหาประเด็นและรวบรวมข้อมูลจากสื่อออนไลน์เป็นหลัก นอกจากนี้ยังพบว่าความสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้สื่อข่าวกับดาราส่งผลให้ผู้สื่อข่าวสามารถเข้าถึงข้อมูลเชิงลึกหรือได้ข้อมูลที่พิเศษจากการสัมภาษณ์ในรูปแบบตัวต่อตัว

แม้ว่าการความสัมพันธ์อันดีจะช่วยให้ผู้สื่อข่าวสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ง่าย แต่ทุกครั้งที่การออกปฏิบัติงานผู้สื่อข่าวจะต้องมีการเตรียมตัวหาข้อมูลเกี่ยวกับประเด็นข่าวที่จะสัมภาษณ์ก่อนล่วงหน้าทุกครั้ง เพื่อใช้ในการตั้งคำถามได้ตรงประเด็นสามารถโต้ตอบกับแหล่งข่าวได้อย่างฉะฉาน ในระหว่างสัมภาษณ์ผู้สื่อข่าวต้องจับประเด็น สังเกตอาการปฏิกิริยาของแหล่งข่าว มีความอดทนต่อแรงกดดัน และสามารถเขียนบทข่าวนำเสนอด้วยภาษาบันเทิงได้อย่างเหมาะสม

การนำเสนอข่าวจากภาคสนาม

ในการทำงานของผู้สื่อข่าวบันเทิงในยุคหลอมรวมสื่อพบว่ามีผู้นำ เฟซบุ๊ก लाईฟ (Facebook Live) มาใช้รายงานข่าวระหว่างสัมภาษณ์ดาราเพื่อให้ผู้รับสารทราบข้อมูลเกี่ยวกับข่าวนั้นในทันทีซึ่งสำนักข่าวบันเทิงช่อง 23 เวอร์คัพยังถือเป็นเพียงสำนักข่าวเดียวที่กำหนดนโยบายชัดเจนในการชิงพื้นที่ข่าวเพื่อสร้างความได้

เปรียบเทียบการแข่งขัน ในขณะที่บรรณาธิการข่าวอีก 3 สำนักจะใช้ เฟซบุ๊ก เพื่อรายงานสดเฉพาะกรณีที่ เกิดข่าวใหญ่ที่กำลังเป็นกระแสอยู่ในความสนใจ อาทิ การแถลงข่าวแต่งงาน แสดงคอนเสิร์ต การถูกดำเนินคดี ขวาร์ก เลิก มือที่สาม เป็นต้นผู้สื่อข่าวที่ปฏิบัติงานในภาคสนามต่างแสดงทัศนะเกี่ยวกับการรายงานสดผ่านเฟซบุ๊กระหว่างสัมภาษณ์ไปในทิศทางเดียวกันว่าเสียงเพลงในงานหรือเสียงพิธีกรบนเวทีอาจส่งผลให้ผู้รับสารได้ยินเสียงสัมภาษณ์ไม่ชัดเจนซึ่งอาจทำให้เกิดการเข้าใจผิดในสารที่ได้รับฟังซึ่งตรงกับความเห็นของ ดารา นักแสดง ที่กลัวเกิดการเข้าใจผิดระหว่างการสัมภาษณ์ทำให้ต้องระวังคำตอบ การแสดงสีหน้าน้ำเสียง โดยเฉพาะเรื่องที่ต้องเฝ้าระวังถึงบุคคลอื่นเพราะเมื่อพูดออกไปแล้วไม่สามารถแก้ไขอะไรได้ต่างจากการสัมภาษณ์ในอดีตหากู้สึกว่าคำตอบใดที่ไม่เหมาะสมดาราจะพูดขอความร่วมมือผู้สื่อข่าวให้งดนำเสนอในบางประเด็นหลังจากเสร็จสิ้นการสัมภาษณ์

คุณสมบัติของผู้สื่อข่าวบันเทิงในยุคหลอมรวมสื่อ

นอกจากทักษะด้านการสื่อข่าวแล้วผู้สื่อข่าวยังต้องมีความสามารถในการใช้โปรแกรมตัดต่อได้อย่างคล่องแคล่ว ใช้เทคโนโลยีรายงานข่าวผ่านสื่อสังคมออนไลน์ได้

จากการลงพื้นที่สังเกตการปฏิบัติหน้าที่ของผู้สื่อข่าวในสนามข่าวพบว่า การสัมภาษณ์ในภาคสนามมีอยู่ 2 รูปแบบ คือการสัมภาษณ์ในลักษณะตัวต่อตัว และการสัมภาษณ์ร่วมกับสำนักอื่น โดยส่วนใหญ่จะเป็นการสัมภาษณ์ร่วมกันเนื่องจากดาราให้สัมภาษณ์สื่อครั้งเดียวซึ่งพบปัญหาว่าระหว่างการสัมภาษณ์มีผู้สื่อข่าวจำนวนน้อยที่ช่วยกันซักถามดาราเกี่ยวกับประเด็นข่าวนั้นๆ เมื่อทำการวิเคราะห์พบสาเหตุของปัญหา 3 ประการ ดังนี้

1. ผู้สื่อข่าวไม่ได้จบการศึกษาด้านนิเทศศาสตร์หรือวารสารศาสตร์มาโดยตรง เมื่อต้องออกปฏิบัติงาน

ในพื้นที่ภาคสนามทำให้ผู้ที่ทำหน้าที่ผู้สื่อข่าวไม่ทราบว่าจะต้องปฏิบัติอย่างไร

2. องค์กรหรือสถานีโทรทัศน์ต้นสังกัดมีนโยบายนำเสนอข่าวที่รวดเร็วเพื่อแข่งขันกับสำนักข่าวบันเทิงอื่น ๆ ส่งผลให้ผู้สื่อข่าวให้ความสำคัญในการพิมพ์ข้อความส่งไปยังบรรณาธิการข่าวทาง แอปพลิเคชันไลน์ (Line) แทนการตั้งใจฟังคำตอบ จับประเด็นเพื่อตั้งคำถามสัมภาษณ์กลับไป ซึ่งการที่ไม่ได้รอฟังคำตอบให้ชัดเจนก่อนทำให้เสี่ยงต่อการส่งข้อมูลข่าวที่ผิดพลาด

3. ประสบการณ์ทำงานน้อยจึงขาดความมั่นใจในการตั้งคำถาม ตื่นเต้นเมื่อเจอศิลปิน ดารา และเกรงใจผู้สื่อข่าวรุ่นพี่จึงไม่กล้าที่จะแทรกคำถามระหว่างสัมภาษณ์

จากผลวิจัยที่ได้กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่าการรายงานข่าวบันเทิงในยุคหลอมรวมสื่อเป็นการหลอมรูปแบบการนำเสนอข่าวของสื่อ สิ่งพิมพ์โทรทัศน์และภาพยนตร์ที่โดดเด่นเข้ากับเนื้อหาข่าวบันเทิงจนเกิดรูปแบบในการนำเสนอของเนื้อหาที่หลากหลายสามารถนำไปใช้ได้กับช่องทางสื่อโทรทัศน์และสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ อาทิ การรายงานข่าวผ่าน สื่ออินสตาแกรม, เฟซบุ๊ก, ทวิตเตอร์ในรูปแบบการเขียนสรุปข่าวพร้อมภาพนิ่งหรือวิดีโอคลิป ส่วนรายการข่าวบันเทิงทางโทรทัศน์ดิจิทัลจะออกอากาศคู่ขนานกับช่องทาง ยูทูบ, เฟซบุ๊ก และเว็บไซต์ที่สามารถรับชมผ่านอุปกรณ์สื่อสารได้จากทุกพื้นที่หรือสามารถรับชมย้อนหลังได้ในเวลาที่ต้องการ ซึ่งจะเห็นได้ว่าการนำเสนอข่าวบันเทิงในยุคหลอมรวมสื่อเป็นการเปลี่ยนเนื้อหาข่าว 1 ข่าวให้มีรูปแบบที่หลากหลายเพื่อให้สามารถนำเสนอได้ในทุกช่องทางการสื่อสารเพื่อเข้าถึงผู้รับสารแต่ละกลุ่มมากที่สุด

การอภิปรายผล

จากการตั้งข้อสันนิษฐานถึงการนำสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) มาใช้ในกระบวนการสื่อ

ชาวบ้านทิ้งส่งผลให้บรรณาธิการข่าวต้องทำ 2 หน้าทีในเวลาเดียวกันคือ ผู้เฝ้าประตูสาร (Gate keeper) และผู้บริหารเนื้อหาข่าวกับช่องทางการสื่อสารที่เป็นสื่อดั้งเดิมกับสื่อใหม่ ด้านผู้สื่อข่าวบ้านทิ้งนอกจากต้องมีความรู้ด้านการสื่อข่าวแล้วต้องมีทักษะในการติดต่อถ่ายภาพ และใช้อุปกรณ์สื่อสารรายงานข่าวจากพื้นที่ได้อย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ในการวิจัยกระบวนการสื่อข่าวของรายการข่าวบ้านทิ้งในยุคหลอมรวมสื่อ จากผลการวิจัยพบว่าตรงกับข้อสันนิษฐานที่ได้ตั้งไว้ โดยบรรณาธิการข่าวได้นำสื่อสังคมออนไลน์มาใช้เป็นช่องทางในการนำเสนอข่าวบ้านทิ้งมากขึ้น เนื่องจากพบว่าเป็นช่องทางที่สามารถเผยแพร่ข่าวสารไปถึงประชาชนได้หลายรูปแบบในเวลาทีรวดเร็ว โดยสื่อโทรทัศน์ยังเป็นอีกหนึ่งช่องทางในการนำเสนอข่าวบ้านทิ้งอยู่แต่ความสำคัญในฐานะช่องทางที่เป็นสื่อหลักจะลดลงสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Triyaphiwath and BunchaBussabong (2016) พบว่าประชาชนส่วนใหญ่ใช้เวลารับชมข่าวสาร 1 - 2 ชั่วโมงต่อวันซึ่งข่าวบ้านทิ้งได้รับความนิยมเป็นอันดับหนึ่ง โดยรับชมผ่านสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) เป็นอันดับหนึ่งรองลงมาคือการรับชมผ่านสื่อโทรทัศน์ แต่ถึงแม้พฤติกรรมในการรับข้อมูลข่าวสารของประชาชนจะเปลี่ยนแปลงไปใช้สื่อสังคมออนไลน์ในการอ่านข่าวสารมากขึ้น แต่ประชาชนยังให้ความเชื่อถือสื่อกระแสหลักโดยเฉพาะสื่อโทรทัศน์ว่าจะนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีความหลากหลายให้แก่ประชาชน

บทบาทของบรรณาธิการข่าวบ้านทิ้งในยุคหลอมรวมสื่อจึงไม่ได้มีหน้าที่เฝ้าประตูข่าวสาร (Gate Keeper) เพียงอย่างเดียวแต่ยังต้องทำหน้าที่บริหารเนื้อหาข่าวกับช่องทางการสื่อสารให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด โดยการหลอมรวมช่องทาง (Platform) การสื่อสารข้อมูลของสื่อโทรทัศน์กับสื่อออนไลน์เข้าด้วยกัน (Convergence of Transmission Channel) ซึ่งเป็นการนำรูปแบบการรายงานข่าวของสื่อดั้งเดิมมา

หลอมรวมกับช่องทางการสื่อสารใหม่เพื่อให้เนื้อหาข่าว 1 เนื้อหาต้องสามารถนำเสนอผ่านสื่อแต่ละช่องทางได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด อาทิ การนำเสนอข่าวด้วยรูปภาพและการพาดหัวข้อความแบบสั้นกระชับมาใช้กับสื่อโทรทัศน์ การถอดคำสัมภาษณ์ฉบับเต็มของสื่อสิ่งพิมพ์มาใช้กับสื่อเว็บไซต์ การนำเสนอข่าวด้วยเสียงและภาพเคลื่อนไหวของสื่อโทรทัศน์พร้อมเขียนสรุปข่าวเพื่อนำเสนอทางสื่ออินสตาแกรม และการรายงานข่าวบ้านทิ้งทางสื่อโทรทัศน์ควบคู่กับสื่อยูทูบหรือสื่อเฟซบุ๊ก เป็นต้น

ผู้สื่อข่าว (Reporter) ในยุคหลอมรวมสื่อไม่ได้มีหน้าที่หาข้อมูลและสัมภาษณ์ดาราเพียงอย่างเดียวแต่ยังต้องทำหน้าที่เป็นเสมือนช่างภาพรายงานสด การให้สัมภาษณ์ของดาราจากพื้นที่สนามข่าวผ่านทางเฟซบุ๊ก ไลฟ์ แสดงให้เห็นว่าผู้สื่อข่าวในยุคหลอมรวมสื่อต้องมีความสามารถในการเป็นผู้สื่อข่าวและช่างภาพในเวลาเดียวกันซึ่งตรงกับแนวคิดของ Chuastapanasiri (2015) นักวิชาการด้านสื่อกล่าวว่าผู้สื่อข่าวในยุคดิจิทัลผู้สื่อข่าว 1 คนต้องมีความสามารถในการเป็น ผู้สื่อข่าวช่างภาพ ตัดต่อ วีดิโอเตอร์ ช่างเทคนิค สามารถรายงานข่าวได้ในทุกสถานการณ์ และนอกจากการนำเสนอข่าวในมิติเร็วโดยการนำสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) มาใช้แล้ว ในมิติลึกพบว่าผู้สื่อข่าวที่มีความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลในวงการบ้านทิ้งสามารถเข้าถึงข้อมูลที่ลึกกว่าผู้สื่อข่าวทั่วไปสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Amngamsap (2002) ที่พบว่าในการรายงานข่าวประจำวันผู้สื่อข่าวจะใช้แหล่งข่าวบุคคลเป็นหลัก โดยข่าวเด่นที่มีการนำเสนอขึ้นได้มาจากความสัมพันธ์ระหว่างผู้สื่อข่าวกับแหล่งข่าว ความสามารถของผู้สื่อข่าวที่สามารถเข้าถึงแหล่งข่าวที่เข้าถึงยากและมีชื่อเสียง ประสบการณ์การทำงานของนักข่าวมีผลต่อการได้ข้อมูลข่าวในเชิงลึกและสร้างความได้เปรียบต่อการแข่งขัน

นอกจากปรากฏการณ์การหลอมรวมรูปแบบของเนื้อหากับช่องทางการสื่อสารแล้วการที่สำนักข่าวบันเทิงได้ผลิตรายการเพื่อนำเสนอเฉพาะช่องทางไลน์ทีวี (Line TV) มีนัยสำคัญที่แสดงให้เห็นว่าในอนาคตจะมีการลงทุนผลิตรายการเพื่อนำเสนอผ่านช่องทางดังกล่าวเพิ่มมากขึ้นเพื่อรองรับกลุ่มผู้ชมที่มีพฤติกรรมการรับชมข่าวสารที่สามารถเลือกรับชมเนื้อหาได้เองในเวลาที่ต้องการกลุ่มผู้รับสารยุคเจนเอเรชันวาย (Generation Y) สอดคล้องผลสำรวจของ Phano-myong (2017) ที่พบว่าปัจจุบันผู้ชมที่เปิดรับความบันเทิงผ่านไลน์ทีวี เป็นกลุ่มวัยรุ่นอายุ 18 – 24 ปีโดยส่วนใหญ่รับชมผ่านโทรศัพท์เคลื่อนที่ (Smartphone) สูงถึงร้อยละ 81 และผู้ที่ใช้งานกว่าร้อยละ 91 รู้สึกพอใจการรับชมความบันเทิงผ่านไลน์ทีวี เนื่องจากมีละครหรือรายการที่มีเนื้อหาแปลกใหม่และมีการสร้างสรรค์โดยคาดการณ์ว่าในอนาคตกลุ่มผู้ใช้งานจะเพิ่มจำนวนมากขึ้นอีก ฉะนั้นสำนักข่าวบันเทิงที่จะผลิตรายการข่าวเพื่อนำเสนอในช่องทางนี้ต้องนำเสนอความแปลกใหม่ และมีเนื้อหาที่พิเศษที่สามารถรับชมได้เฉพาะที่นี่ที่เดียวจึงจะสามารถดึงดูดให้ผู้ชมติดตามข่าวสารได้

การหลอมรวมที่สำนักข่าวบันเทิงได้ใช้อยู่ในเวลานี้เป็นลักษณะการขยายช่องทางการสื่อสารซึ่งพบว่าสอดคล้องกับผลวิจัยของ Pornvasin and SriSarakam (2012) ที่กล่าวว่าหลอมรวมสื่อในประเทศไทยมี 2 ลักษณะ คือ การขยายช่องทาง (Platform) ทั้งเว็บไซต์หรือสื่อโทรทัศน์ และการขยายโดยการรวมทุกสื่อเข้าไว้ด้วยกัน โดยการหลอมรวมในลักษณะการขยายช่องทางนั้นคือการนำทุกสื่อที่มีมาทำงานร่วมกันซึ่งขึ้นอยู่กับองค์กรนั้นมีลักษณะของโครงสร้างสื่อประเภทใด การที่สำนักข่าวบันเทิงนำสื่อโทรทัศน์และสื่อสังคมออนไลน์มาใช้ร่วมกันโดยการปรับเปลี่ยนรูปแบบเนื้อหาเพื่อให้เกิดความบันเทิงนี้มีความสอดคล้องกับแนวคิดของ Straubhaar and LaRose (2000) ที่กล่าวว่าหลอมรวมสื่อเป็นการ

เปลี่ยนแปลงของสังคมสารสนเทศ (Information Society) ที่เกิดจากความก้าวหน้าของเครือข่ายคอมพิวเตอร์ และการสื่อสารโทรคมนาคม ทำให้เกิดการผสมผสานกลมกลืนหรือการหลอมรวมกันของสื่อต่าง ๆ ทั้งวิทยุ โทรศัพท์ ภาพยนตร์ โทรศัพท์และคอมพิวเตอร์ซึ่งการหลอมรวมของสื่อ (Media Convergence) ทำให้เกิดบริการและรูปแบบที่ใช้สื่อสารใหม่ขึ้นมา

จากการนำสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) มาใช้ในกระบวนการสื่อข่าวส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในกระบวนการทำงานของบรรณาธิการข่าวและผู้สื่อข่าวอย่างเห็นได้ชัดในขั้นตอนการสืบค้นข้อมูลจากแหล่งที่มาซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ Harper (2010) ด้านรูปแบบของเนื้อหาและช่องทางการนำเสนอข่าว และการรายงานข่าวจากพื้นที่ได้ทันต่อเหตุการณ์ และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ Oluchi, Emma-Okoroafor (2016) และ SriSarakam (2011) เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงรูปแบบ (Model) กระบวนการสื่อข่าว สื่อสังคมถูกนำมาใช้ในกระบวนการหาข่าว (News Gathering) และการเผยแพร่ข่าว (Distribution) ได้อย่างรวดเร็วทันต่อเหตุการณ์ รวมถึงการรายงานจากสถานที่เกิดเหตุในการผลิตข่าวบันเทิงในยุคหลอมรวมสื่อสำนักข่าวบันเทิงต้องทำการวิจัยเพื่อให้ทราบว่าผู้รับสารมีอยู่กี่กลุ่ม และแต่ละกลุ่มนิยมเปิดรับข่าวสารรูปแบบใดผ่านช่องทางใด เนื้อหาข่าวที่ต้องการทราบนั้นเป็นอย่างไร จากนั้นนำข้อมูลไปกำหนดรูปแบบรายการเพื่อให้ตรงกับความต้องการของผู้รับสารมากที่สุดสอดคล้องกับแนวคิดของ Mitchelstein & Boczkowski (2009) ที่กล่าวว่าตรวจสอบความสนใจของประชาชนเกี่ยวกับประเด็นข่าวต่าง ๆ เพื่อนำมากำหนดข่าวสารที่นำเสนอได้ตรงตามความต้องการของผู้ชมทำให้มีเนื้อหาที่ครบถ้วนด้วยการหลอมรวมของเทคโนโลยีการสื่อสาร

ข้อเสนอแนะ

1. ผู้สื่อข่าวบันเทิงในยุคหลอมรวมสื่อ ต้องมีความรู้ด้านนิเทศศาสตร์ วารสารศาสตร์ มีความเข้าใจถึงกระบวนการสื่อข่าว โดยเฉพาะการปฏิบัติหน้าที่ภาคสนาม ในการสัมภาษณ์เพื่อเข้าถึงข้อมูลข่าวเชิงลึก และมีความสามารถในการติดต่อ ถ่ายภาพนิ่ง และภาพเคลื่อนไหวเพื่อรายงานข่าวจากพื้นที่ได้อย่างคล่องแคล่ว

2. บรรณาธิการข่าวบันเทิงในยุคหลอมรวมสื่อ ต้องให้ความสำคัญด้านจริยธรรมในการ นำเสนอข่าว และตระหนักว่าความนิยมที่ได้มานั้นจะต้องไม่ละเมิด

ก้ำวล่วง สิทธิของบุคคลอื่นและสามารถปรับเปลี่ยนรูปแบบเนื้อหาได้เหมาะกับ ช่องทางการสื่อสารมากที่สุด กล้าสร้างสรรค์รูปแบบการนำเสนอที่แปลกใหม่ และแตกต่าง

3. องค์กรหรือสถานีโทรทัศน์ที่ผลิตรายการข่าวบันเทิง ควรทำวิจัยเพื่อหาข้อมูลว่าผู้ชมในแต่ละช่วงอายุต้องการรับชมข่าวบันเทิงประเภทใด มีรูปแบบการนำเสนออย่างไร มีช่องทางในการรับชมข่าวสารใดเพื่อนำมากำหนดทิศทาง และเป็นนโยบายการทำงานให้แก่ทีมงานที่ผลิตรายการข่าวบันเทิงต่อไป

Reference

- Amngamsap, R. (2002). *Human source utilization of daily newspaper reporters*. Master Thesis. Chulalongkorn University
- Apiromvijit, M. (2011). *Factors influencing the exposure of audiences with entertainment news in Bangkok*. Master Thesis. Thammasat University
- Bengtsson, M. (2016). *How to plan and perform a qualitative study using content analysis*. Retrieved from https://ac.els-cdn.com/S2352900816000029/1-s2.0-S2352900816000029-main.pdf?_tid=2995a50c-c3e7-11e7-9fba-00000aabb0f01&acdnat=1510078506_e4d4771a7cdfe6c60a7f19af0b4e4743
- Britannica. (2017). *Encyclopedia Britannica*. Retrieved from britannica: <https://www.britannica.com/topic/media-convergence>
- Chokhthwiphanich, R. (2007). *The course teaches the principles of news media*. Nakhon Sawan Rajabhat University. Retrieved from http://elearning.nsruc.ac.th/2550/report_beginning
- Diderot, D. (2015). The encyclopedia of Diderot & d'Alembert. Retrieved from <https://quod.lib.umich.edu/d/did/intro.html>
- Christopher, H. S. (2009). *Encyclopedia of Journalism*. Thousand Oaks, Calif: SAGE
- Chuastapanasir, T. (2015). *Multiplayer (Multi Skill) for people in the digital era*. Bangkok Business Press Releases 2015. Retrieved from <https://www.facebook.com/photo.php?fbid=10153311379128732&set=a.483861243731.261519.720008731&type=3&theater>
- Friedrichsen, M., & Kamalipour, Y. (2016). *Digital Transformation in Journalism and News Media: Media Management, Media Convergence and Globalization*. Cham, Switzerland: Springer International
- Gershon, R. A. (2016). *Media Convergence*. Retrieved from oxfordbibliographies. [http://www.oxfordbibliographies.com/view/document/ obo-9780199756841/obo-9780199756841-0026.xml](http://www.oxfordbibliographies.com/view/document/obo-9780199756841/obo-9780199756841-0026.xml)
- Harper, R. A. (2010). *The Social Media Revolution: Exploring the Impact on Journalism and News Media Organizations*. Retrieved from inquiries journal: <http://www.inquiriesjournal.com/articles/202/the-social-media-revolution-exploring-the->
- Jetawattana, N. (2016). *Thai people watch TV, add 'digital channels', divide the cake 'audience - advertise'*.
- Jaturawan, W. (2013). *News Coverage on Alcohol Control Act B.E. 2551 in Thai Newspapers*. Master Thesis. Siam University

- Kipkirui, K. (2010). *The future and prospects of online journalism in Kenya: A case study of the Standard*. online (unpublished MA manuscript). University of Nairobi: Nairobi.
- Komchadluek News. (2010). *Sri Lankan Polls indicate the most popular Thai entertainment news*.
- Napoli, P. M. (2011). *Audience Evolution: New technologies and the transformation of media audiences*. Columbia University Press
- Oluch, Emma-Okoroafor. (2016). *Media Convergence: A Paradigm Shift in Journalism Education in Nigeria*. *Review of Journalism and Mass Communication*, 4(1), 19-42.
- Phanomyong, A. (2017). *LINE Thailand unveils the 2560 LINE application to "Mobile Portal"*. Retrieved from <http://www.forbesthailand.com/news-detail.php?did=1522>
- Pornvasin, A., & SriSarakam, S. (2007). *Adaptive Strategies to Converge Media (news media)*. Case Study Nation Network Manager And DailyNews. Research report sponsored by the National Research Council.
- Oxford. (2016). *What Is Happening to Television News?*. Retrieved from digital news Report: <http://www.digitalnewsreport.org/publications/2016/what-is-happening-to-television-news/#references>
- Oxford. (2017). *Oxford living dictionary*. Retrieved from Oxford living dictionary: <https://en.oxforddictionaries.com/definition/editor>
- Shoemaker, P., & Reese, S. (1996). *Mediating the message: Theories of influence on massmedia content*. White Plains, NY: Longman.
- Straubhaar, J., & LaRose, R. (2000). *Media Now: Communications Media in the Information Age*. Retrieved from <https://sawatdeethailand.wordpress.com/>
- Srithanan, N. (2011). *New media regulation in the convergence era*. Master Thesis. Bangkok University.
- SriSarakam, S. (2011). *The role of Social Media and The changing of New reporting process*. Master Thesis. Dhurakij Pundit University